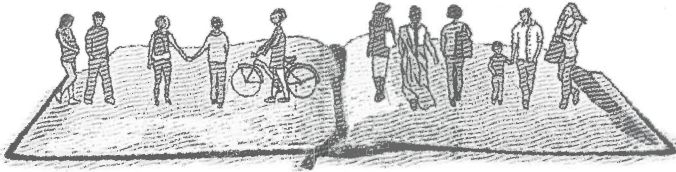

BÀI HỌC 5

CÁC LỜI KHÔN NGOAN CHO GIA ĐÌNH

CÂU GỐC: “Hãy hết lòng tin cậy Đức Giê-hô-va, Chớ nương cậy nơi sự thông sáng của con; Phạm trong các việc làm của con, khá nhận biết Ngài, Thì Ngài sẽ chỉ dẫn các nẻo của con” (Châm ngôn 3:5, 6).

KINH THÁNH NGHIÊN CỨU: Châm ngôn 5:3–14; Ma-thi-ơ 19:5; 1 Cô-rinh-tô 7:3, 4; Châm ngôn 13:22; 14:26; 17:22; 23:13; 31:10–31.

Dầu cuộc sống của chúng ta ngày nay thế nào, chúng ta thầy đều bắt đầu cuộc sống mình bởi một người cha và một người mẹ, và đầu mối tương quan ta có với họ tốt hay xấu, họ là những người mang chúng ta vào đời và nuôi dưỡng chúng ta. Nhưng cũng có những người không được nuôi dưỡng bởi chính cha mẹ ruột của mình, hay chẳng có anh chị em ruột hay họ hàng, họ chỉ có một vài người trong gia đình mà họ đã lớn lên.

Nhưng tuy hoàn cảnh nào, hay ở khoảng nào của cuộc đời, sách Châm ngôn cũng có những lời chỉ dạy, các bài thơ, các câu hỏi, và những lời khôn ngoan để dạy dỗ chúng ta. Mỗi liên hệ gia đình được nhắc đến rõ ràng, hay những đoạn khác, một đời sống gia đình cũng được nhắc đến. Sách Châm ngôn thật sự là một cuốn sách chỉ nam để giúp chúng ta sống một cuộc sống đẹp ý Chúa và là lời hay ý đẹp mà chúng ta cần truyền đạt cho con cháu mình. Cũng như một người cha hay mẹ muốn viết một bức thư khuyên dạy đứa con của mình trước giờ nó lên đường vào đại học xa nhà, chuẩn bị cho nơi ăn chốn ở của nó, hay với một đứa con nhận một việc làm xa nhà: “Hỡi con, hãy nghe lời khuyên dạy của cha, và chớ từ bỏ các phép tắc của mẹ con” (Châm ngôn 1:8). Sách Phục truyền khuyên dặn các bậc làm cha mẹ phải dạy dỗ hậu thế phải theo con đường đúng mình đã đi. Châm ngôn cũng vậy. Trong những lời khuyên dạy ấy, chúng ta nghe như tiếng Cha ta đang kêu gọi chúng ta phải học theo.

1. YÊU ĐÚNG NGƯỜI

Liệt kê những vấn đề và hậu quả của việc liên hệ tình dục trước hôn nhân và ngoại tình được ghi lại trong Châm ngôn 5:3-20.

Người thánh thiện gìn giữ (nếu chưa hay không lập gia đình) và bảo tồn (nếu đã có gia đình) tình cảm sâu sắc nhất của mình và sự gắn gũi chân gối cho hôn nhân. Sách Châm ngôn phần lớn là những lời dạy dỗ cho người nam, nhưng ý tưởng tương tự cho người nữ cũng được thể hiện trong bài ca của Sa-lô-môn (Nhã ca 4:12-15). Sức hấp dẫn mạnh mẽ của tình yêu bất chánh phải được đo lường bằng những hậu quả xấu xa của tội này. Những liên hệ tình dục dễ dàng và thoáng qua thì thiếu sự cam kết và, do đó, không thật là những sự gắn gũi và thân mật thật. Tài nguyên vật chất, thể xác và tình cảm bị phí phạm cho những liên hệ ấy. Và nghiêm trọng hơn nữa, chúng ta thấy đều phải trả lời trước mặt Chúa về những lựa chọn mình đã làm trong đời.

Tình chăn gối hay sự gắn gũi và thân mật tình dục là một trong những món quà quý báu mà Đức Chúa Trời ban cho nhân loại, và phải là một đặc ân qua hôn nhân mà thôi (Ma-thi-ơ 19:5; 1 Cô-rinh-tô 7:3, 4; Hê-bơ-rơ 13:4). Trong Châm ngôn 5, hình ảnh của những giòng nước ngọt ngào bổ dưỡng là một biểu tượng khéo léo của niềm vui thú và sự thỏa lòng của một đôi vợ chồng phải được tìm cầu nơi nhau. Hình ảnh nầy trái với sự phí phạm mà hậu quả là sự không trung thành. Lời nói, “người vợ của tuổi thanh xuân” (câu 18) nói lên rằng cho dầu khi vợ chồng cùng già với nhau, sự cam kết hứa nguyện mà họ đã có cho nhau vẫn tiếp tục. Người chồng vẫn say mê (câu 19) những vẻ đẹp và duyên dáng của vợ mình.

Trong tình trạng sa ngã và suy sụp của con người, bản năng tình dục có thể thu hút mỗi cá nhân xa khỏi dự định của thiên thượng về tình dục. Tuy nhiên, Đức Chúa Trời cũng ban cho nhân loại quyền năng để lý luận và chọn lựa. Những cảm dỗ này, nếu không kèm chế liên tục, có thể trở nên quá sức. Một cam kết vững chắc với sự sắp đặt của thiên thượng cho tình dục trong hôn nhân có thể ngăn chặn sự phát triển của các mối quan hệ tình dục bất hợp pháp. Sự lựa chọn của lòng trung thành suốt đời đối với dự định của Đức Chúa Trời là tình dục trong hôn nhân, không chỉ là cần trọng mà còn mang phần thưởng phong phú của riêng nó.

Nếu bạn biết một ai đó đang chống chọi với các cám dỗ của dục tình mà có thể phá hủy cả một cuộc hôn nhân, thì bạn có lời khuyên nào cho người ấy?

2. LỜI KÊU GỌI CHO CÁC NGƯỜI LÀM CHA

Hãy chú ý các đức tính của người làm cha mà sách Châm ngôn cho biết sẽ mang lại ảnh hưởng dài lâu cho con cái mình:

Châm ngôn 13:22; 27:23, 24 _____

Châm ngôn 14:26 _____

Châm ngôn 15:1, 18; 16:32 _____

Châm ngôn 15:27 _____

Châm ngôn 29:17 _____

Bản tính của người cha có một ảnh hưởng trực tiếp với các con của ông và những gì chúng thừa hưởng nơi ông. Con cái trông cậy nơi cha mình sự hỗ trợ, tình cảm thương yêu, hướng dẫn và làm gương mẫu cho chúng. Châm ngôn tán dương những người cha nào nuôi lo cơm áo đầy đủ cho con cái mình, và là những người quản lý khôn ngoan về tài nguyên gia đình. Có nhiều người cha không biết chăm lo và bảo bọc gia đình mình, “Người tham lợi làm rối loạn nhà mình” (Châm ngôn 15:27); người cha phải cẩn thận không ham mê công việc của mình quá sức mà không xem con cái và gia đình là quan trọng. Người cha tốt cố gắng giữ sự kiên nhẫn và không để tình cảm làm thái độ mình mất sự bình tĩnh khi sửa trị con cái mình. Người cha uốn nắn con cái mình nhưng phải cẩn thận không lạm quyền của mình. Quan trọng hơn hết, những người cha hết lòng yêu thương con cái mình là những người theo Chúa, và để tình yêu và Lời của Ngài điều khiển hành động của mình trong sự dạy dỗ và hướng dẫn con cái mình.

Và không gì quan trọng bằng người cha truyền đạt cho con mình thấy rằng ông ta yêu thương và kính trọng người mẹ của chúng. Sự trung thành và tình yêu ông ta có cho mẹ của chúng, hay sự thiếu sót các điều này, sẽ ảnh hưởng đứa con cho đến ngày chúng thành nhen.

Theo Châm ngôn, trung thành với Chúa, giữ cam kết trong hôn nhân và gia đình, và sự chính trực trong đời sống cá nhân và trong cộng đồng là những chủ đề chính. Thành công trong mọi sự là tùy nơi tấm lòng của một con người. Các điều tội lỗi thì dường như thật hấp dẫn – dầu đó là sắc dục, lừa dối, giàu có, hay quyền lực – nhưng người chồng và người cha khôn ngoan luôn kiếm Đức Chúa Trời để tìm sự giúp đỡ hầu có thể có những lựa chọn đúng luôn luôn.

Các nguyên tắc đạo đức được trình bày trên đây quan trọng như thế nào cho bất kỳ ai, dầu người có làm cha hay không? Làm thế nào có hành động của bạn, hoặc tốt hay xấu, ảnh hưởng đến người khác, nhất là với con cái mình? Bạn có thể cẩn thận hơn bằng những cách nào?

3. KỶ LUẬT BẰNG LÒNG YÊU THƯƠNG

Châm ngôn dạy gì về sự quan trọng của việc sửa sai và sửa trị một đứa trẻ?

Châm ngôn 10:17 _____

Châm ngôn 23:13, 14 _____

Châm ngôn 29:1, 15 _____

Cha mẹ dùng kỷ luật với con cái mình để dạy chúng biết những hành vi nào là không thể chấp nhận được trong xã hội, hay để phạt chúng khi chúng không biết vâng lời, hay cả để cho con cái mình biết chúng đã làm những điều không vừa ý hay xấu hổ cho cha mẹ. Nhưng mục đích Đức Chúa Trời trong kỷ luật cho những thành viên nhỏ trong gia đình của Ngài là gì? Châm ngôn nói về kỷ luật như là nói về niềm hy vọng vào tương lai (Châm ngôn 19:18). Con trẻ thường hành động theo bản năng, chỉ có một quyền năng có thể giúp chúng cải thiện được ấy là quyền năng trong Đấng Cơ Đốc (đọc Ellen G. White, *Education*, trang 29). Sứ mạng của các bậc phụ huynh Cơ Đốc trong vai trò cha mẹ, và kể cả kỷ luật, là đưa đứa trẻ đến với Đức Chúa Trời.

Nâng đỡ một cây non. Qua Đấng Cơ Đốc, kỷ luật không phải là hình phạt, hay là để biểu dương thẩm quyền, nhưng mà là để sửa chữa qua sự cứu chuộc. Chương trình của Đức Chúa Trời là những bậc cha mẹ đầy lòng yêu thương, biết sức mạnh của tội lỗi là thế nào, sẽ đưa con cái mình đến dưới bệ chân Cứu Chúa Cơ Đốc. Cha mẹ sửa đổi con cái mình một cách nhân từ nhưng cứng rắn, uốn nắn và hướng dẫn con mình trong những năm thơ ấu, không khác gì người làm vườn chăm sóc một cây mới trồng, người chăm gìn và uốn nắn nó cho đến khi đứa trẻ tự kiểm soát bản năng mình, và trở thành một thanh niên biết đặt sự tin tưởng vào Đức Chúa Trời và biết hợp tác với kế hoạch thiêng liêng cho sự cứu rỗi, tăng trưởng và trưởng thành.

Trong Châm ngôn 13:24; 23:13, 14, sứ điệp nào cho các bậc phụ huynh?

Trong Kinh Thánh chỉ có một đôi chỗ chữ “*cây gậy*” (tiếng Hê-bơ-rơ *shebet*) được dùng trong bối cảnh kỷ luật cho con cái. Trong các sách vở về dạy dỗ con cái của Cơ Đốc giáo, khái niệm về việc sử dụng cây gậy của cha mẹ thì phải giống như cách dùng cây gậy của Đấng Chấn Chiên thiên thượng. Ngài sử dụng nó để hướng dẫn dần chiên của Ngài (Thi thiên 23:4). Ở những chỗ khác trong Kinh Thánh thì khi nói đến việc dạy dỗ con cái thì nói đến lòng kiên nhẫn, làm gương trước sau như một, có mối quan hệ chặt chẽ để mang đến sự thay đổi ở con cái mình (Phục truyền Luật lệ Ký 11:18, 19). Một đứa trẻ cảm biết nó được yêu thương bởi cha mẹ là rất quan trọng nếu kỷ luật được dùng để mang lại hiệu quả như mong muốn, ấy là sửa chữa và cứu chuộc (Châm ngôn 13:24).

Khi kỷ luật đã bỏ lỡ mục đích dự định của nó bằng cách quá khắc nghiệt hoặc bị hiểu lầm, cha mẹ có thể phải làm gì để sửa đổi hầu con cái hiểu được lý do của sự kỷ luật?

4. Ở NƠI XÓ NÓC NHÀ

Sách Châm ngôn dí dỏm về cảnh gia đình không êm ấm qua câu: “Thà ở nơi xó nóc nhà, hơn là ở chung nhà với một người đờn bà hay tranh cạnh” Châm ngôn 21:9. Cũng đọc Châm ngôn 21:19; 27:15, 16. Các lời dí dỏm này mang cho chúng ta thấy hình ảnh nào?

Rất nhiều lời châm ngôn dạy chúng ta cách ăn nết ở với những người chung quanh mình, nhất là những người thân nhất của mình. Một người ca hát khi người khác có chuyện buồn, “Như giữa trời đông giá buốt mà bị buộc cởi áo ấm ra, Hoặc giống như vết thương đang đau nhức mà bị giẫm đổ vào, Thì kẻ cứ ca hát ri rả trong khi lòng người ta đang đau khổ buồn bã cũng tác hại như vậy” (Châm ngôn 25:20, BD2011). Hay về một người dậy sớm mà ồn ào, “Ai dậy sớm để lớn tiếng chúc phước cho người lân cận, Thiên hạ sẽ nghĩ người ấy dậy sớm để nguyền rủa người ta” (Châm ngôn 27:14, BD2011).

Một tấm lòng vui mừng. Trong đời sống gia đình cần có một chút óc khôi hài là một điều tốt. Sự khôi hài làm giảm bớt sự nóng giận, và bớt được sự căng thẳng. “Lòng vui mừng vốn một phương thuốc hay; Còn trí nao sồn làm xương cốt khô héo.” (Châm ngôn 17:22). Có lẽ khi chúng ta đã mỉm cười (cho dầu có khi là người ta cười đùa chính bản thân mình), thì chúng ta có thể dễ dàng để nói về một thói quen hay một hành vi gây khó chịu hoặc làm phiền mình. Mặt khác, không nên sử dụng sự hài hước để làm giảm sự nghiêm trọng mà bỏ qua các vấn đề cần được chú ý.

Một gia đình mà có nhiều lời cần nhắc, xỏ xiên, chê bai có thể là dấu hiệu của những điều không tốt, có thể sự tức giận bị kềm chế của một thành viên trong gia đình, hoặc những sự thật không nói ra được. Người cần nhắc có thể muốn giải tỏa một điều gì mà người kia làm mình bức bối. Nếu mọi sự được nói ra, trình bày rõ ràng, thì có thể giải tỏa được sự bức tức. Trong gia đình, thay vì cố tránh làm nger không nhắc đến các vấn đề với nhau, mỗi thành viên nên xây dựng trên tình yêu họ có cho Chúa và sự cam kết họ có cho nhau để có thể nói lên xúc cảm và nhu cầu của mình, vì không nói được là gốc rễ của sự căm hận.

Tại sao tiếng cười là quan trọng cho gia đình? Làm sao chúng được dùng để mang sự hữu ích và điều tốt đến trong đời sống, hay chúng có thể nào được dùng để mang điều ác đến cho người khác. Suy nghĩ và mang câu trả lời của bạn đến lớp học để cùng nhau thảo luận.

5. MỘT NGƯỜI VỢ THẬT GIÀU CÓ

Sách Châm ngôn kết thúc với lời ca tụng một người vợ tràn đầy đức tính và phẩm hạnh. Đọc Châm ngôn 31:10-31 và cho biết các bản tính và phẩm hạnh của người đàn bà được đề cao ở đây.

Người phụ nữ được diễn tả trong đoạn này thật đặc biệt, và cả bài thơ viết về nàng cũng vậy. Mỗi câu thơ từ Châm ngôn 31:10 bắt đầu với một chữ trong bảng 22 chữ cái của tiếng Hê-bơ-rơ. Đọc bài thơ này chúng ta có thể thấy là một người vợ xứng đáng và mang phước hạnh đến cho gia đình nàng thì phải cần đến mọi chữ của ngôn ngữ mới đủ dạng diễn tả tài đức của nàng!

Sách Châm ngôn nhấn mạnh việc lấy một người bạn đời xứng đáng qua lời răn dạy của người thầy, “Người đàn bà như đức là mào triều thiên cho chồng nàng; Còn vợ làm xấu hổ khác nào sự mục trong xương cốt người” (Châm ngôn 12:4). Và ở đây trong đoạn 31, chúng ta nhìn thấy một người phụ nữ siêng năng, khôn khéo, tài giỏi, quán xuyến mà đồng thời nàng cũng chăm sóc cho chồng cho con mình. Họ yêu mến và tôn trọng nàng.

Người đàn bà trong bài thơ này là một người đàn bà phi thường. Không thể nào đòi hỏi mọi phụ nữ phải được như nàng! Bài thơ này không phải là một biểu đồ cho mọi người đàn ông đòi hỏi người vợ mình phải có khả năng và phẩm hạnh như vậy. Nhưng lời Châm ngôn ở đây nói lên những phẩm hạnh và đức tính nào một người đàn bà cũng như người đàn ông cần phải có: tin cậy được, lòng nhân hậu đối với người khác, không gian dối, trung thành, nhân từ, và siêng năng. Và bí quyết để cho một người có được các điều ấy là, “kính sợ Đức Chúa Trời” (câu 30).

“Một người nữ tài đức ai sẽ tìm được?” (câu 10). “Tài đức” có nghĩa là “sức mạnh” hay là “hưng thịnh”, như trong Thi thiên 62:10, “Nếu của cải thêm nhiều lên” khi dịch cùng từ này của tiếng Hê-bơ-rơ; hay cùng chữ được dùng để diễn tả những “người dũng cảm” của Giô-suê (Giô-suê 1:14). Bô-ô khi khen ngợi nàng Ru-tơ là một “người đàn bà hiền đức”, cũng dùng cùng chữ này (Ru-tơ 3:11). Châm ngôn 31:10 cho thấy “sự hưng thịnh” hay “giàu có” thật nằm ở trong cá tính, sự liêm chính, và lòng kính sợ Đức Chúa Trời. Sự giàu có này vượt quá giá trị có thể tìm thấy trong bao loại đá quý.

Trong đời bạn, ai là những người phụ nữ dũng cảm và đức hạnh đã ảnh hưởng đến cuộc sống của bạn? Bạn có thể thêm vào danh sách các cá tính cần có, đức hạnh, và năng lực của người phụ nữ tốt lành?

NGHIÊN CỨU BỔ TÚC:

Hãy để lòng mình ở trên trời. “Các Cơ Đốc nhân nên cẩn thận để dè giữ lòng mình. Họ nên nuôi dưỡng một lòng ưa thích sự suy gẫm Lời Chúa, và yêu quý một tinh thần biết sùng kính Lời Ngài. Nhiều người dường như đã càng thấu nhỏ những khoảnh khắc dành cho sự cầu nguyện và suy gẫm Kinh Thánh, và họ xem như thể thời gian đó là bị phí phạm. Tôi ước gì tất cả các bạn có thể xem những điều này trong ánh sáng Đức Chúa Trời soi dẫn cho bạn; để vì vậy bạn sẽ đặt vương quốc thiên đàng là quan trọng hàng đầu. Giữ cho lòng mình ở trên trời, thì bạn sẽ nhận lãnh sức sống cho tất cả hồng ân bạn có, và mang sự sống động vào mọi công việc bạn làm. Khi chúng ta tập luyện cho tâm trí chỉ chú tâm về những điều trên trời, thì cuộc sống và lòng tha thiết của chúng ta sẽ tuôn đổ vào tất cả các nỗ lực của mình. . . vì chúng ta chỉ là những kẻ thấp kém trong việc cố đạt đến tầm thước vóc dạng của đời sống thuộc linh trưởng thành (đọc Ê-phê-sô 4:13).” – Lời bình của Ellen G. White, *The SDA Bible Commentary*, bộ 3, trang 1157.

ĐỀ TÀI THẢO LUẬN:

1. Nhiều tín hữu họp thành một nhóm để tìm sự hỗ trợ hữu ích cho nhau khi họ tìm cách để “bảo vệ lòng mình” chống lại sự cám dỗ. Theo cách này, bạn cho biết là có thể giúp tăng thêm sự cầu nguyện, học hỏi Kinh Thánh, và trông cậy vào Đức Thánh Linh? Trong một số trường hợp, cho biết tại sao người tín hữu nên tìm sự giúp đỡ từ các nhà chuyên gia thì hơn, nếu ai đó thực sự đấu tranh với những cám dỗ dẫn họ vào tội lỗi, và dường như họ không thể chống cự lại?
2. Trái với Châm ngôn 31, xã hội hiện đại có khuynh hướng đề cao phẩm chất nào ở phụ nữ? Làm thế nào mỗi cá nhân chúng ta có thể bảo vệ chính mình khỏi dự phần vào thái độ thoái hóa đó?
3. Nói chung, cho biết một số thái độ văn hóa về đời sống gia đình trong xã hội của bạn thì xung đột trực tiếp với các nguyên tắc của đời sống gia đình trong Kinh Thánh? Mặt khác, có một số thái độ văn hóa nào mà bạn thấy tương tự với các nguyên tắc của Kinh Thánh? Nếu vậy, chúng là gì, và làm thế nào chúng có thể được áp dụng để tăng cường gia đình của chúng ta?